

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Beatus qui legit, & audit verba prophetiæ huius, & seruat ea, quæ in ea scripta sunt, tempus enim propè est. Sectio Qvarta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Beatus qui legit, & audit verba prophetie huius, & seruat ea, quae in ea scripta sunt, tempus enim prope est.

SECTIO QUARTA.

QVAMVIS modò Grece sint *μακάριος ὁ ἀναγνώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες καὶ τηροῦντες*, id est, Beatus, qui legit, & qui audiunt, & seruant, vulgatus tamen haut dubiè legit in correctioribus exemplaribus ὁ ἀκούων καὶ τηρῶν, hoc est, *Qui audit & seruat*: quare non est cur mysterium in ea numerorum diuersitate quararum: legere ad peritos, audire ad simplices, seruare ad vtrosque pertinet. Arethas existimat, audiendi verbum hoc loco perfectam auditionem cum obseruatione coniunctam adsignificare: sic enim ait, Beatos appellat circumspectè admodum non legentes duptaxat, sed & audientes, efficaci videlicet, & in opus prodeunte auditione. Que tamen expositio nobis non placet, quamuis quidam audire saepe in sacris literis, pro audire obtemperando sumatur, hoc tamen loco non ita accipitur, alioqui superuacaneum esset, quod sequitur, *Et seruat ea, quae in ea scripta sunt*. Hoc loco abutebatur Lutherus ad eleuandam libri huius auctoritatem, quia, vt aiebat, Apocalypsis asserit fore beatos eos, qui seruant, quae in ea scripta sunt, cum tamen nemo intelligat, quanam illa sint, propter summam libri obscuritatem: nec enim videbat, quomodo multa sint in hoc opere vaticinia obscurissima, per multa tamen etiam esse praecipua clarissima, vt de constantia in persecutionibus, de execrandis haereticis, de patientia, de fide retinenda, de metuendis diuinis iudiciis, denique de amandis promissis caelestibus.

Expositio Arethae non probatur auctori.

Lutherus.

Rom. 2. 13.

Observatio praecipua.

Psal. 118. 1.

Dei mandata.

1. Reg. 18. 3.

Fides sine operibus quid.

Augustinus.

Rupert.

Iob. 29. 15.

Gentilis populus cecus, Iudaeus claudus.

Psal. 17. 46.

Opus bonum per fidem.

Hebr. 10. 38.

Turrian.

Primò. Notandum est, ex hoc loco rectè colligi, non satis esse ad salutem scire Dei praecipua, nisi etiam obseruentur, iuxta *Quid ad Rom. 2. Non auditores legis in se sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur*. Et *Iacob. 1. Estote factores verbi, & non auditores tantum fallentes vos metipsos*. Eam ob causam diuina mandata appellatur via in sacris literis, quia per ea incedendum est obseruationis pedibus, quemadmodum testatur Regius vates *Psal. 118. Beati immaculati in via, qui ambulauit in lege Domini*. Et iterum, *Viam mandatorum tuorum cucurri*. Vnde claudii appellantur ij, qui cum fidem & doctrinam habeant, operibus *certè prauis operibus, quasi tibiis affectis innituntur*, iuxta illud *3. Reg. 18. Vsq; quo claudicatis in duas partes? quem locum ita Septuaginta transtulerunt, Vsq; quo claudicatis in ambobus poplitibus vestris? seu utroque pede, fidei videlicet, & operum: quae obseruatio est D. Augustini in quaestionibus super Euangelia, quaest. 19. & Rupertii in cap. 4. Michae, vbi Hierusalem appellatur ciuitas claudicans, quo loco docet Rupertus, Iacob Patriarcham in figuram Iudaici populi altero pede claudicasse, id quod etiam in eandem sententiam exposuit D. Gregorius lib. 19. Moralium cap. 21. super illa verba *Iob, cap. 29. Oculus meus caeco, & pes claudus*. Rectè inquit, *postest caeco Gentilis populus, claudus autem Iudaicus comparari: Gentilis quippe quasi oculos non habuit, quia non recepta lege non vidit, quòd ire debuisset, at contra Iudaicus, habens oculos, claudus fuit, quia legem quidem tenuit, sed in ea gressum recti operis non tetendit: alias enim voce Domini dictum non fuisset, Psal. 17. Filij alieni increpauit sunt, claudicauerunt à semitis suis*. Itaque pes recti operis pedem fidei, siue doctrinae, quasi fulcit, quia nimirum fides operibus iucitur ne omnino corruat: quod eleganter dictum est à Paulo ad *Hebr. 10. illis verbis, Iustus ex fide vivit: Quod si se subtraxerit non placebit anima mea*. Quem locum expendens Turrianus nostro libro 4. pro epistolis Pontificiis cap. 4. *Non dixit, inquit, si non crediderit, sed si**

sed si se subtraxerit, nimirum fidei, ille autem fidei se subtrahit, qui fidei per vera non obedit, acquiescit illam facit corrumpere, quod Apostolus statim declarat, subiungens, nimirum non sumus subtractionis filij in perditionem, sed obedientiam in acquisitionem animi. Cernis non dixisse, sed fidei, quia non fidem, sed obedientiam opposuit subtractioni fidei. Habemus etiam huius rei typum apud Ezechielem cap. 1. ubi sub p... is illorum quadri- formium animalium manus hominis apparuerunt, quia nimirum fidei & cog- nitione rerum Diuinarum, qua veluti alis in altum efferimur, manu, id est, opera- tione, & obseruatione mandatorum niti & sustentari debet. Denique qui legem non seruat, negat ei (tanquam Domino, & viro mulier) debitum famulatum. Nam quod lex sit veluti Dominus, & vir, ius habens in eos, quibus est imposta, docuit Paulus ad Rom. 7. cum dixit, *An ignoratis fratres, scientibus enim legem loquar, quia lex dominatur in homine quanto tempore uiuit: nam quae sub viro est mulier, uiuente vi- ro, obligata est legi. Quamquam enim & Graecè, & Latine ambiguum sit, num illud, uiuit, ad legem an ad hominem referri debeat: tamen Origenes li. 6. in epist. ad Rom. ad legem refert, ubi sic Pauli locum explanat, Nuncquid, inquit, ignoratis, quia lex unicuique uincipate, & seruienti sibi dominatur, sicut vir inuicta mulier: sed sicut uirum, cui subiecta fuerat mulier, si acciderit mori, libera efficitur mulier, ita is qui sub lege est, si acciderit legem mori, ab operibus legis liber efficitur. Hæc ille. Itaque Origenes legem viro, hominem subiectum legi, mulieri comparat: sicut igitur mulier dum uir eius uiuit, non debet sese ab eius subiectione & obseruatio subtrahere, ita uir dum lex uiu... hoc est, vim obligandi obtinet, debet sese ei per obseruationem, & opera subi... re. Aduerte autem pro eo, quod nos habemus *Dominatur*, haberi Graecè *υπερτα* quod non tantum significat dominari, sed ius & auctoritatem habere: ut in *υπερτα* cum, qui legem nouit, nec tamen seruat contra ius facere legis, eique auctoritatem debitam detrahere, quæ tunc retinetur, cum non tan- tum noscitur, sed etiam impletur. Caterum de hoc argumento saepe sese offeret in hoc opere occasio differendi.*

Ex ch. 1. Rom. 7. 1.

Origenes. Dominum legis cui serui-

Auctoritatis legi qui detrahant.

II.

Secundò. Addit Ioannes, *Tempus enim propè est*, quod dupliciter exponi potest; vno modo, vt dicatur esse propè vltimum mundi tempus, si breuitas huius vitæ cum æternitate conferatur, vt supra diximus. Altero, quemadmodum vult Arethas Episcopus, vt dicatur esse propè, si consideremus amorem, desideriumque iustorum, plurima pro Christo, & longissimo tempore patendi: vnde etiam bre- uis spatium illis videtur, quod vsque ad mundi finem excurrat. *εγγός*, inquit Arethas: *ὁ κ' ἀπὸς τῆς μακροτόντης τῶν ἡμερῶν ἡ ἀγαπήν τ' ὑλοποιῶντων τὰς ἐπιλάσεις ἡμετέρας: διότι τὸ ἀνείδοτον ἔστι τῶν ἡμετέρας ἀγαπῆνεται ἀντοῖς ἐργασίας, ἔδ' εἰς τὸ πᾶσι ἡρόνς ἢ διότι τὰς αἰσθητικὰς ἡμετέρας.* Quæ ita Latine poteris reddere, Tempus propè est beatitudinis, hoc enim ex ignita charitate proficiscitur eorum, qui Dei mandata custodiunt: atque idcirco perseverantia operandi circa hæc illis accedit, vt temporis prorogationem, instigationemve pro nihilo ducant: sic Iacobo Patriarcha septem anni, quo pro Rachele seruiebat, pauci dies videbantur præ amoris magnitudine. Gen. 29. Quod si quis quaerat, cur Iacobo sep- tem illi angustia pauci dies præ amoris magnitudine viderentur, cum potius amor efficiat, vt amata rei dilatio, quantum eumque breuis, longa amanti videatur; respondet Aug. in qq. super Gen. q. 88. *Quod scriptum, inquit, est, seruiebat Iacob pro Rachele annis septem, & erat in conspectu eius velut pauci dies, eo quod illam diligebat, que- rendum quo modo dictum sit, cum magis etiam breue tempus longum esse soleat amantibus: di- citur est ergo propter laborem seruitutis, quem facilem & lenem amor faciebat. Idcirco autè additum est hoc à Ioanne, ne videlicet iustus animum contrahat, existimans diu*

Iustorum pa- tiendi deside- rium.

Gen 19. Dubium.

Soluitur ex Augustino

Quò propior
corona, eo
acrius dimi-
candum.
Heb. 19. 25.

Rom. 13. 11.

Origenes.

In lege gratia
plus sanctita-
tis exigitur.

sibi esse cum suis hostibus dimicandum: quin potius ingentes animos sumat, intelligens propè esse illud tēpus, quo emenso, laboriosa huius vitæ curriculo, coronam gloriæ consequatur: quemadmodū & improbi digna suis sceleribus supplicia, qui etiam his verbis deterrentur. Et multò magis concenit hæc ratio cum ea vitæ similitudine paulò ante à nobis tradita: gaudens enim iter facit, qui parum sibi tam vis conficiendum intelligit. Hoc eodè argumēto vitur Apost. ad Hebr. 10. cum ait, *Sed consolantes & tantò magis, quanto videritis appropinquantem diem. Qui locus de die iudicij planè intelligitur, eumque expendens D. Gregor. lib. 5. Moral. c. 3. Quis thesaurum, inquit, effodiente runt, quanto sunt viciniores ad finem, tanto se exhibent ardentiores: quali dixerit, the um quæritis, sed eò quærere ardentius debetis, quò iam iuxta quæsitum autum propius peruenitis. Hæc Gregor. Eòdem pertinet illud ad Rom. 13. *Et hòc scientes tempus, quia hora est iam nos de somno surgere, nunc enim propior est nostra salus quam scum credidimus, non præcessit, dies autem appropinquavit, abijciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis, sicut in die honestè ambulemus, non in comessationibus, & ebrietatibus, &c.* Vbi Apostolus ex eo, quòd transacta nocte superiorum temporum, incipiat dies legis gratiæ, magis ac magis illucescere, propter aduentum Christi solis iustitiæ, atque ad eò propiores iam sumus ad salutem gloriæ recipiendam, argumentatur ad spectandam maiori conatu, & contentione morum probitatem. Sic hunc locum interpretatur Origenes li. 9. comment. in Epist. ad Rom. *Sciendum, inquit, est aduentum lucis huius & diei duplici modo accipiendum, & generalem omnibus, & unicuique speciale: generalis lux, diesque omnibus aderit, cum futuri seculi tempus aduenerit, ad cuius comparationem presentis huius mundi spatium tenebra appellatur: quòd tempus labentibus quotidie diebus appropiat, & idèò nostra salus quotidie sit propior: sicut & Dominus cum consummationis mundi signa distingueret dixit, Cum vidistis hæc omnia, leuante capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.* Hæc, & alia deinceps Origenes. Porò aduertit illud quòd præcessit, *Et hoc scientes tempus, posse quoque ita explicari, vt vim habeat exaggerandi: adhorteturque nos Apostolus ad amorem proximi, de quo paulò antè differuerat, & ad omnia vitia refecanda, quæ postea commemorat, illa recordatione, quòd tempus sit gratiæ, nouæque legis à Christo constitutæ, in qua plus sanctitatis exigitur, quàm in lege naturæ, & veteri exposceretur: quali dicat: Et hoc, inquit, debetis libentius præstare, considerantes tempus in quò estis: similem emphasim habet illa locutio, qua in aliquem ita inuehimur, seruis libidini, & hoc tempore Quadragesimæ? Etenim illud *Hoc?* non posse ad tempus referri, quasi dicat Paulus, *Scientes hoc tempus perspicuum est in Græco contextu, est enim, Hoc, neutri generis, tempus autem masculini: sic namque habetur Græcè, & τὸ τοῦ εἰδότες τὴν ἡμέραν.***

I.

Septem Asia
Ecclesiis
scribat Ioan.

Primasius.
Haymo.
Pannon.
Ansbert.
Ioach. Abb.
Areth. Epil.
Argust.

Septenarius
numerus quid
ex Augustino.

Ioannes septem Ecclesiis, quæ sunt in Asia.

SECTIO V.

SEPTEM Ecclesiæ, quibus scribit Ioannes inferius nominantur, suntque omnes in Asia minori, quæ nunc Anatolia appellatur: ad eas verò præcipuè scribit, quia earum erat Apostolus, per similitudinem autem earum, scribit ad Ecclesias vniuersas. Itaque harum septem Ecclesiarum nomine, vniuersæ mundi Ecclesie accipiendæ sunt, quemadmodū volunt Primasius, Haymo, Pannonius, Ambrosius Ansbertus, Ioachimus Abbas, Arethas Episcopus, D. Augustinus, seu potius Ticonius, & alij. Ratio verò duplex est. Prior, quia numerus septenarius in sacris literis perfectionem, & vniuersitatem significat, teste D. Augustino lib. 11. de Ci-